

ANIVERSAREA UNUI PROFESOR DE TEOLOGIE

Preot lect. dr. Călin Ioan Dușe

Părintele arhidiacon profesor doctor Constantin Voicu s-a născut în 5 decembrie 1929, în orașul Brașov, într-o familie evlavioasă. Cursurile primare, și studiile liceale și le-a făcut la binecunoscutul Liceu „Andrei Șaguna”, din localitatea natală. Și-a luat examenul de bacalaureat în anul 1948, după care a urmat cursurile Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu în perioada 1948-1952. După finalizarea studiilor de licență, și-a continuat pregătirea și aprofundarea teologică la Institutul Teologic de grad Universitar din București, unde a frecventat cursurile de doctorat, la Secția istorică, specializarea Patrologie și Literatură postpatristică, sub îndrumarea Pr. prof. dr. Ioan G. Coman. În anul 1975 și-a susținut teza de doctorat cu titlul „Teologia muncii la Sfântul Ioan Gură de Aur și actualitatea ei”.

A urmat cursuri de specializare postdoctorală la Facultățile de Teologie Protestantă din Neuchâtel și Geneva (Elveția) între anii 1977-1978.

În anul 1952, va fi hirotonit ca și diacon de către vrednicul de pomenire mitropolit la Ardealului Nicolae Bălan (1920-1955), iar în anul 1976 a fost hirotesit arhidiacon stavrofor. În această calitate Părintele Constantin Voicu s-a dedicat o viață întreagă slujirii ca diacon la catedrala mitropolitană cu hramul „Sfânta Treime” din Sibiu. A fost membru, în mai multe legislaturi, în *Adunarea Eparhială* a Arhiepiscopiei Sibiului și în *Adunarea Națională Bisericească*.

Activitatea profesională

Aceasta s-a concretizat și în îndeplinirea succesivă a mai multor funcții în cadrul Institutului Teologic de grad Universitar (ulterior Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna”) din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu.

bibliotecar al Bibliotecii mitropolitane (1952-1959);

secretar-șef al Institutului Teologic de grad Universitar Sibiu (1959-1973);

lector universitar (disciplina Patrologie și Literatură postpatristică, 1973-1975);

conferențiar universitar (aceeași disciplină, 1975-1976);
profesor universitar (aceeași disciplină, 1976-1996).

Pe linie administrativă, între anii 1976-1979 a îndeplinit funcția de prorector al Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu, iar între anii 1979-1992 pe cea de rector, fiind cel mai longeviv rector din istoria acestei instituții.

În perioada în care a condus în calitate de prorector și apoi ca rector al Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu, Precucernicia Sa a pus mult suflet și devotament pentru buna desfășurare a activității acestei instituții, ajutând la promovarea mai multor cadre didactice tinere, bine pregătite, care au reușit să mențină la aceeași cotă înaltă învățământul teologic sibian, a cărui faimă a fost și este recunoscută atât în țară cât și în străinătate.

Perioada anilor 1979-1989 a fost una extrem de dificilă pentru Biserică în general și pentru învățământul teologic în special. Au fost ani grei, ani de încercări, dar tenacitatea și spiritul inventiv al Părintelui Rector au reușit să surmonteze toate opreliștile și toate încercările. În ciuda acestor greutăți, Precucernicia Sa a făcut dovada unei înalte și abile diplomații bisericești, reușind, cu ajutorul lui Dumnezeu, să rezolve toate problemele care au apărut. Cu toate că autoritățile comuniste au încercat să reducă numărul studenților teologi și să limiteze accesul tinerilor spre teologie, dânsul a reușit să deoajece cu abilitate acest plan în așa fel încât an de an numărul studenților teologi a crescut, iar pe foarte mulți preoți și monahi, în pofida interdicțiilor autorităților de atunci, ia ajutat să-și completeze studiile teologice, la forma fără frecvență. Am putea spune că a fost omul providențial pentru acele vremuri. Dumnezeu a știut să-și aleagă oamenii potiviți pentru a-și putea îndeplini planurile pe care le-a avut cu învățământul teologic. Patriarhul Teoctist a recunoscut și a apreciat în mod cu totul aparte efortul și calitățile sale: „*Părintele Voicu, în mod tacit, asumându-și responsabilitățile și riscurile, primea zeci de monahii și monahi la studii universitare înscriindu-i într-un catalog paralel și urmând îndeaproape formarea lor. De asemenea, tot prin abilitatea, înțelepciunea și tactul Prea Cucerniciei Sale erau primiți la Institutul Teologic Universitar din Sibiu și absolvenți de liceu, nu numai de seminarii, așa cum cereau aceleași reglementări discriminatorii. La acestea este necesar să amintim grija și preocuparea cu care organiza și coordona cursurile profești...*”¹

I.P.S. Antonie, Mitropolitul Ardealului, întărește cele afirmate mai sus spunând despre Părintele Voicu: „*A pus mult suflet la Sibiu, pentru bunul mers al activității Institutului Teologic ca prorector și apoi ca rector, într-o vreme în care Biserica era marginalizată, iar preoții și studenții teologi erau supra-vegheați cu stictețe. A știut să lucreze cu înțelepciune rezolvând problemele care se iveau și erau destul de multe în așa fel încât an de an numărul*

¹ P.F. Teoctist, *Cuvânt de Binecuvântare*, în „*Arhid. prof.univ.dr Constantin Voicu Dr. H. C. U niversitatea O radea - O viață în slujba Bisericii și a școlii românești*”, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005, p. 6

studentilor teologi creștea, iar mulți preoți și călugări în pofida interdicției autorităților de atunci își complectau studiile la fără frecvență."²

Cu toate că și-a asumat aceste responsabilități și riscuri, cei care nu le-au cunoscut sau nu au vrut să le cunoască și-a atras unele critici nefondate: „*Toate acestea au fost realități pe care mulți nu le-au cunoscut, de unde și unele critici nefondate din partea unora, care nu cunoșteau realitatea, dar care, aflând adevărul, și-au revăzut atitudinea și au înțeles situațiile așa cum au fost ele, în tot dramatismul și constrângerea lor.*”³

În perioada cât a fost rector și-a dat tot interesul pentru a ridica prestigiul Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu, reușind, după mari și susținute eforturi să obțină, în anul 1984, dreptul pentru ca această renumită școală de teologie românească să organizeze cursuri de doctorat și să acorde titlul de „doctor în teologie”. Este interesant faptul că în această perioadă grea prea puțini au fost aceia care și-au dorit să conducă destinele învățământului teologic, pentru ca imediat după 1989 când situația din România s-a schimbat și nu au mai fost atâtea riscuri să apară și alți pretendenți la conducere .

Astfel, după 37 de ani de trudă la Institutul Teologic din Sibiu, în anul 1996 a s-a transferat pe postul de profesor universitar la disciplina Patrologie și Literatură postpatristică la noua Facultate de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității „1 Decembrie 1918” din Alba-Iulia, așezământ la a cărui înființare a avut un aport deosebit. Între anii 1996-2000 a deținut și funcția de decan al acestei facultăți. Aici a trebuit să muncească din greu la temeliiile noii Facultății de Teologie, dar experiența acumulată pe parcursul zecilor de ani, a reușit să dea roade.

În primăvara anului 2000 a fost ales ca și decan al Facultății de Teologie Ortodoxă din cadrul Universității din Oradea. De fapt, aici a venit ca și profesor asociat la disciplina Patrologie și Literatură postpatristică din anul 1992.

Atunci l-am avut ca și profesor în anul 2 și cu toții am reușit să cunoaștem: „*...un prototip și un profil de dascăl, model de urmat...*”⁴

După alegerea sa ca și decan al Facultății de Teologie din Oradea s-a implicat cu multă dragoste pentru promovarea tinerelor cadre universitare, astfel că din vara anului 2000 a înființat revista Facultății „Orizonturi Teologice”. În această revistă au publicat studii de specialitate numeroase cadre didactice de la Facultatea de Teologie din Oradea, dar și din alte centre universitare din țară și străinătate, precum și numeroși doctoranzi.

Ca și decan al Facultății de Teologie s-a bucurat de dragostea, prețuirea și ajutorul vrednicului de pomenire, rector al Universității din Oradea Prof. Univ. Dr. Ing. Teodor Maghiar. Cu ajutorul acestuia a definitivat lucrările de finalizare la noua capelă a Facultății; pictură, iconostas, mobilier, iar la consacrarea

² Dr. Antonie Plămădeală, Arhiepiscop și Mitropolit, „... *La ceas aniversar...*”, în *Revista Teologică*, S erie Nouă, Anul X(82), Nr. 3-4, IUL.- DEC., 2000, p.31.

³ P.F. Teocist, *Op. cit.* p.6

⁴ *Ibidem*, p.6

capelei în anul 2002 a participat și P. F. Teoctist Patriarhul României. De asemenea s-a îngrijit și de biblioteca Facultății contribuit la îmbogățirea acesteia prin dotarea și donarea a numeroase cărți.

Pe unii doctoranzi i-a ajutat să-și perfecționeze studiile în străinătate, personal m-a ajutat în anul 2002 să studiez în Germania la Regensburg.

Pe toți profesorii ne-a iubit și ajutat fiind pentru noi ca și un părinte adevărat. Cu toate că era cel mai în vârstă, era cel mai iubit de tineri. De bunătatea și dragostea sa am beneficiat și iarna anului 2002, când cu ajutorul domnului rector Teodor Maghiar toate cadrele didactice și ceilalți truditatori ai Facultății de Teologie am fost la Viena.

În cei 4 ani cât a fost decanul Facultății de Teologie din Oradea a reușit să ridice prestigiul acestei instituții de învățământ superior, prin simpoziunile naționale și internaționale pe care le-a organizat. Tot în această perioadă la propunerea Facultății de Teologie, Universitatea din Oradea a acordat titlul de Doctor Honoris Causa mai multor personalități teologice din străinătate dintre care amintim: Stylianos Papadopoulos - Atena, Hans Schwarz - Regensburg, Constantine Scouteris - Atena, Albert Rauch - Regensburg. A fost un om al păcii și iubirii intercofesionale, un exemplu și model pe care ar fi bine să-l urmeze și alții.

În anul 2004 s-a pensionat, după o activitate de peste 50 de ani.

Aprecieri din partea celor care l-au cunoscut

În volumul omagial „*Arhid. Prof. Univ. Dr. Constantin Voicu Dr. H. C. Universitatea Oradea o viață în slujba Bisericii și a școlii românești*”, mai multe personalități au dorit să-l omagieze și să-i aducă recunoștința pentru tot ceea ce a făcut pe parcursul celor peste 50 de ani de activitate și de aceea aș dori să amintesc câteva dintre acestea. Vreau să precizez că aceste aprecieri au fost făcute când Părintele Voicu era în pensie și de aceea consider că ele au fost făcute cu sinceritate și nu din interes. Când Eusebiu de Cezareea a scris Viața lui Constantin cel Mare mulți l-au acuzat că a fost un scriitor de curte ligușitor și că ar fi exagerat în unele privințe. În calitate de ucenic al Părintelui Voicu am vrut să scriu mai multe despre realizările Sale în volumul omagial „*Arhid. Prof. Univ. Dr. Constantin Voicu Dr. H. C. Universitatea Oradea o viață în slujba Bisericii și a școlii românești*”, dar nu m-a lăsat, din smerenie, considerând că pentru binele pe care l-a făcut nu a dorit să fie apreciat și răsplătit de oameni ci de Dumnezeu.

P. F. Teoctist, a recunoscut și a apreciat în numeroase rânduri puterea de muncă și dragostea față de Dumnezeu și semeni a Părintelui Voicu : „*Meritele dobândite l-au recomandat autorităților bisericești, care l-a promovat în funcții de răspundere, dar mai ales dragostei discipolilor care, fără excepție, păstrează*

amintirea luminoasă a profesorului de vocație și a dascălului plin de căldură sufletească și înțelegere."⁵

I. P.S. Nicolae, Mitropolitul Banatului, care l-a cunoscut din anul 1958, pe Părintele Voicu mărturisește: „*Astfel am putut cunoaște, aș putea zice pe omul, slujitorul Bisericii și profesorul de Teologie. Din toate aceste puncte de vedere, l-am apreciat, l-am prețuit și l-am îndrăgit. Pe parcursul vremii, simt nevoia să adaug, am putut să descopăr în profesorul de Teologie Constantin Voicu și pe specialistul patrolog. Mărturisesc- și acum e vorba de ceva foarte personal- că am fost atras din perioada studenției de studiul Patrologiei. Am rămas deci uimit să descopăr în cunoscutul de altădată pe specialistul în vechea literatură creștină. I-am citit numeroasele articole apărute în revistele bisericești despre Sfinții Părinți și i-am apreciat recentul manual de Patrologie pentru Seminarile teologice care îi încununează, într-un fel, strădaniile aparținând acestui domeniu.*”⁶

I.P.S. Laurențiu, Mitropolitul Ardealului, în volumul omagial: „*Arhid. Prof. Univ. Dr. Constantin Voicu Dr. H. C. Universitatea Oradea - o viață în slujba Bisericii și a școlii românești*”, scoate în evidență personalitatea Părintelui Voicu, iar titlul articolului vorbește de la sine: „*Părinte, dintru început, prieten apropiat și coleg sprijinitor și iarăși părinte*” Părintele Voicu a știut să-i iubescă, aprecieze, dar mai ales să-i încurajeze pe cei tineri în îndeplinirea aspirațiilor: „*Părintele Profesor Arhidiacon Constantin Voicu a devenit pentru toți cei tineri prieten apropiat și coleg sprijinitor în împlinirea îndatoririlor academice... L-am văzut uneori trist și supărat cu atâta răpundere și cu „atâția pe cap”, dar niciodată nu l-am văzut răzbunător. Părintele Voicu este un răbdător, de aceea este și un învingător... Părintele Constantin Voicu a știut să-și folosească pozitiv autoritatea funcției deținute, încurajând și sprijinind pe cei tineri*”⁷

Modul de comportare și atitudinea pe care a avut-o Părintele Voicu față de cei subordonați constituie un exemplu demn de urmat, mai ales pentru ierarhi, profesori și preoți pentru că Părintele Voicu a pus în practică învățăturile Sfintei Scripturi, și ale Sfinților Părinți și de aceea P.S. Ioan, Episcopul Oradei spunea: „*A căutat să ajute pe cât mai mulți cât a fost cu putință, fiind foarte îngăduitor. Datorită acestui fapt și-a menținut prietenia cu mai mulți studenți și preoți de mai târziu. Ca rector la Academia Teologică din Sibiu, a fost foarte punctual la serviciu, rămânând în mijlocul studenților de dimineața până seara târziu. A căutat și a păstrat o legătură apropiată cu autoritățile de stat spre folosul*

⁵ *Ibidem*, p. 5

⁶ Nicolae, Mitropolitul Banatului, *A fost odată...în „Arhid. prof.univ.dr Constantin Voicu Dr. H. C. U niversitatea Oradea - O viață în slujba Bisericii și a școlii românești ” op.cit. pp. 9-10.*

⁷ Dr. Laurențiu Streza, Episcopul Caransebeșului, „*Părinte, dintru început, prieten apropiat și coleg sprijinitor și iarăși părinte*” în „*Arhid. prof.univ.dr Constantin Voicu Dr. H. C. U niversitatea Oradea - O viață în slujba Bisericii și a școlii românești... ” op.cit. pp. 13-14.*

Bisericii.”⁸ Cât adevăr în cele spuse mai sus, și ce plidă demnă de urmat, mai ales pentru cei care conduc destinele Bisericii, ce păcat că nu s-au născut mai mulți ca și Părintele Voicu!

Pe parcursul celor peste 50 de ani de muncă în ogorul Bisericii Părintele Voicu s-a întâlnit cu multe personalități bisericești din țară și străinătate, iar calitățile sale au fost recunoscute și apreciate de toți cei care l-au întâlnit și cunoscut, iar printre aceștia se numără și Episcopul Bisericii Evanghelice C. A. din România, Christoph Klein: „*Ne gândim cu satisfacție la deceniile trecute, când ne-am întâlnit în mod regulat la Conferințele teologice interconfesionale organizate de Institutele noastre Teologice. Rectorul de atunci de la Sibiu, P. C. Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, era în acel timp unul din promotorii principali, însuflețit de un adevărat și autentic spirit ecumenic și frățesc pe care l-a păstrat până în prezent.*”⁹

Rectorul de vrednică pomenire a Universității din Oradea, Prof. Univ. Dr. Ing. Teodor Maghiar, cel care a legat a strânsă prietenie cu Părintele Voicu, dar și cu toți ceilalți angajați ai Universității mărturisește: „*M-a uimit întotdeauna, așa cum mă uimește și acum, extraordinara capacitate a domniei sale de a se apropia de tineri, de a le descifra păsurile, răbdarea cu care îi ascultă și îi iartă, blândețea cu care îi dojenește și îi îndeamnă. Persoana Părintelui Voicu este întruchiparea perfectă a slujirii la altar și catedră...Ne-a uimit întotdeauna prin statornicia sentimentelor sale, prin atașamentul cald, firea deschisă și comunicativă, prin deschiderea spre dialog interuman și interconfesional.*”¹⁰

De această puternică prietenie care s-a legat între cei doi rectori au fost legate cele mai mari realizări ale Facultății de Teologie din Oradea, fiind și cei mai frumoși ani, cred că și colegii mei sunt de acord cu această părere, iar pentru bucuria de a-i fi întâlnit Îi mulțumesc lui Dumnezeu spunând: „*Mărire Ție, Doamne, pentru oamenii pe care Pronia Ta mi i-a adus în cale!*”

Ca și o concluzie la cele de mai sus am putea spune că succesul Părintelui Voicu s-a datorat faptului că între Dânsul ca și persoană și instituțiile pe care le-a condus a existat o legătură indisolubilă.

Activitatea sa de cercetare teologică constă în publicarea a 8 lucrări de specialitate (dintre care 2 în colaborare), și a peste 130 de articole și studii în

⁸ Ioan, Episcopul Oradiei, Bihorului și Sălajului, în „... Arhid. prof.univ.dr Constantin Voicu Dr. H. C. U niversitatea Oradea - O viață în slujba Bisericii și a școlii românești.” op.cit. p.17.

⁹ Dr. Dr. H.C. Christoph Klein, Episcopul Bisericii Evanghelice C.A. din România, *Mișcarea Ecumenică și Ecumenismul local din perspectiva Bisericii Evabghelice C.A. din România*, în „... Arhid. prof.univ.dr Constantin Voicu Dr. H. C. U niversitatea Oradea - O viață în slujba Bisericii și a școlii românești” op.cit p. 18

¹⁰ Prof. univ. dr. ing. Teodor Maghiar, *Omagiu Părintelui Profesor*, în „... Arhid. Prof.univ.dr Constantin Voicu Dr. H. C. U niversitatea Oradea - O viață în slujba Bisericii și a școlii românești” ..” op.cit pp.30-31.

revistele și periodicele bisericești. De asemenea, a participat la peste 40 de conferințe, congrese, simpozioane și întruniri interne și internaționale, la care a prezentat comunicări sau referate.

În domeniul **activității didactice**, trebuie amintit faptul că pe parcursul celor 33 de ani de activitate la catedră a îndrumat peste 600 de studenți în vederea elaborării tezei de licență, iar în calitate de conducător de doctorat a avut sub îndrumare circa 90 de doctoranzi, dintre care 77 sunt deja doctori, iar 14 sunt cadre didactice și ierarhi.

A făcut parte din (150) comisii de examen pentru susținere a tezei de doctorat, atât în domeniul teologie, cât și în domenii adiacente precum filosofia și istoria, în câteva din marile centre universitare din țară.

Timp de mai mulți ani a fost membru în *Comisia Națională de Atestare a Diplomelor și Titlurilor Universitare* (CNADTU) și în *Consiliul Național al Cercetării Științifice din Învățământul Superior* (CNCSIS), comisii din cadrul Ministerului Educației Naționale, precum și în *Consiliul Național de Atestarea și Acreditare Academică* (CNAAA).

De asemenea, a fost membru activ în unele societăți și asociații științifice internaționale precum: *Asociația Internațională de Studii Patristice de la Oxford*, *Seminarul de Istorie Sud-Est Europeană*, *Conferința Bisericilor Europene* și *Consiliul Ecumenic al Bisericilor*. În mod activ a participat și în *Comisia de Istorie Ecclesiastică Comparată din România*.

Pentru această activitate prestigioasă în anul 2004 a primit ordinul „Meritul Cultural”, în grad de ofițer din partea Președenției României.

Ca o recunoaștere a meritelor sale incontestabile pe linie didactică și a aportului adus la dezvoltare teologiei patristice românești, în anul 2004, Preacucernicia Sa a primit titlul de „Doctor Honoris Causa” al Universității din Oradea.

Implicarea sa fără nici o ezitare în slujirea Bisericii i-a fost recunoscută răsplătită prin decernarea mai multor distincții bisericești, primind cruci patriarhale din partea Patriarhilor Justinian Marina (1976), Justin Moisescu (1982), Teoctist Arăpașu (1988 și 2001). În luna octombrie 2009, în cadrul unei sesiuni speciale a Sfântului Sinod, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel Ciobotea i-a conferit Diploma și Crucea patriarhală, clasa I, pentru activitatea neobosită depusă pe tărâm didactic și în slujirea Bisericii. De asemenea, în anul 2006. Înalt Preasfinția Sa Prof. univ. dr. Laurențiu Streza, Mitropolitul Ardealului, ca o recunoaștere a meritelor sale l-a decorat cu Crucea Șaguniană, cea mai înaltă distincție a Mitropoliei Ardealului.

Penru neobosita muncă pe care a depus-o în slujba Bisericii, în anul 1987 Sancitatea Sa Patriarhul Ecumenic al Constantinopolului, Demetrios I (1971-1991) i-a conferit crucea patriarhală.

Se cuvine să mai amintim un aspect important din viața și activitatea PC Sale și anume că a avut marele privilegiu de a fi ucenicul devotat și unul din apropiații mitropolitului de pioasă amintire Nicolae Bălan al Ardealului, de la care a învățat bunătatea, echilibrul, iubirea și respectul față de Dumnezeu, de Biserică și de oameni, capacitatea de a înțelege realitățile și problemele oamenilor nu doar cu mintea, ci și cu sufletul. Tot de la mitropolitul Nicolae Bălan a primit în urmă cu 59 de ani, hirotonia în treapta de diacon.

A rămas în conștiința și amintirea generațiilor de studenți de la Sibiu, ca și a celor din Alba-Iulia și Oradea ca un adevărat părinte sufletesc, arătându-le acestora în permanență înțelegere, dragoste și bunăvoință. Părintele Voicu a înțeles că bunătatea - ca virtute creștină - constituie cea mai trainică legătură spirituală dintre oameni, că ea este fundamentul liniștii, fericirii și ne ajută să realizăm armonia dintre credință și faptă.

În relațiile cu studenții, cu colegii și cu oamenii, în general, Părintele profesor Constantin Voicu este perceput ca fiind un om al păcii, al echilibrului și al bune înțelegeri, calități care izvorăsc dintr-un suflet nepătimaș, deschis, sincer, cald și cu considerație față de cei din jur. Părintele Voicu a înțeles și a pus în practică sintagma potrivit căreia dragostea înseamnă „*suprema responsabilitate pentru altul*” și că atât valorăm ca oameni, cât de mult bine reușim să facem în jurul nostru.

Activitatea publicistică a P.C. Arhid. prof. univ. dr. Constantin Voicu

a) Cărți publicate

1. *Teologia muncii la Sfântul Ioan Gură de Aur și actualitatea ei*, Sibiu, Tipografia Eparhială, 1975, 140 p.

2. *Biserica strămoșească din Transilvania în lupta pentru unitatea spirituală și națională a poporului român*, Sibiu, Tipografia Eparhială, 1989, 343 p.

3. *TRANSYLVANIA. Romanian History and Perpetuation*, Patronaged by PRO PATRIA cultural-scientific Foundation, Bucharest, 1993, 448 p. (în colaborare).

4. *Transilvania – istorie și dăinuire românească – documentele oficiale ungare confirmă*, București, Editura Sirius, 1995, 320 p. (în colaborare).

5. *Patrologie*, manual pentru Seminariile teologice, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, 320 p. (împreună cu Pr. Conf. univ. dr. Nicu Dumitrașcu)

6. *Studii de Teologie patristică*, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, 466 p.

7. *Patrologie*, vol. I-III, București, Editura *Basilica* a Patriarhiei Române, 2009-2010, 383+408+518 p.

8. *Botezul în tradiția patristică*, Sibiu, Editura Agnos, 2011, 316 p.

b) Articole și volume omagiale

1. *** *Urcuș pe treptele slujirii. Omagiu P. C. Arhid. prof. dr. Constantin Voicu, la împlinirea vârstei de 70 de ani*, număr aniversar al revistei „Revista Teologică”, serie nouă, anul X (82), 2000, nr. 3-4 (iulie-decembrie), pp. 31-214.

2. *** *Arhid. prof. univ. dr. Constantin Voicu, Dr. H. C. Universitatea Oradea – o viață în slujba Bisericii și a școlii românești*, coordonator științific Pr. Prof. univ. dr. Nicu Dumitrașcu, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2005, 652 p.

3. *** *Patristică și actualitate. Omagiu în onoarea P. C. Arhid. prof. univ. dr. Constantin Voicu, la împlinirea a 75 de ani de viață*, coordonator editorial Pr. Conf. univ. dr. Ioan Mircea Ielciu, Sibiu, Editura Andreiană, 2008, 550 p.

c) Articole și studii

1. *Sărbătorile Bisericii și rostul lor*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1955”, Sibiu, Tiparul Tipografiei „Reîntregirea”, 1955, pp. 127-130.

2. *Lumina culturii*, în „Telegraful Român”, anul 107 (1959), nr. 29-34 (1 august-1 septembrie), p. 4.

3. *Întâmpinarea Domnului*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1959”, Sibiu, Tiparul Tipografiei „Reîntregirea”, 1959, pp. 65-69.

4. *Mîntuirea prin Biserică*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul bisect de la Hristos 1960”, Sibiu, Tiparul Tipografiei „Reîntregirea”, 1960, pp. 92-95.

5. *Probleme dogmatice în opera „Marele Cuvânt Catehetic” a Sfântului Grigorie de Nyssa*, în „Ortodoxia”, București, anul XIII (1961), nr. 2 (aprilie-iunie), pp. 214-229; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 127-148.

6. *Hristologia Părinților Apostolici*, în „Ortodoxia”, București, anul XIII (1961), nr. 3 (iulie-septembrie), pp. 405-418; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 5-23.

7. *Gherman S. Titov, al doilea cosmonaut*, în „Telegraful Român”, anul 109 (1961), nr. 37-38 (1 octombrie), pp. 1-2.

8. *Sfântul Ioan Gură de Aur*, în „Telegraful Român”, anul 109 (1961), nr. 43-44 (15 noiembrie), pp. 3-4.

9. *Candela, lumînarea și tămîia*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1961”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1961, pp. 138-140.

10. *Pâinea, vinul, apa și untuldelemn în cultul Bisericii noastre*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1961”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1961, pp. 141-145.

11. *Maica Domnului în teologia Sfântului Ioan Damaschin*, în „Mitropolia Olteniei”, Craiova, anul XIV (1962), nr. 3-4 (martie-aprilie), pp. 165-184, reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 438-465.

12. *Sfântul Grigorie de Nazianz*, în „Telegraful Român”, anul 110 (1962), nr. 33-34 (1 septembrie), pp. 3-4.

13. *Sfântul Ioan Gură de Aur*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1962”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1962, pp. 181-186.

14. *Problema ομοούσιος la Sfântul Atanasie cel Mare*, în „Mitropolia Olteniei”, Craiova, anul XV (1963), nr. 1-2 (ianuarie-februarie), pp. 3-20; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 57-81.

15. *Sfântul Vasile cel Mare*, în „Telegraful Român”, anul 111 (1963), nr. 3-4 (15 ianuarie), p. 3.

16. *În Cosmos*, în „Telegraful Român”, anul 111 (1963), nr. 29-30 (1 august), pp. 1, 4.

17. *Munca după Sfântul Vasile cel Mare*, în „Telegraful Român”, anul 111 (1963), nr. 37-38 (1 octombrie), p. 3.

18. *Sfântul Atanasie cel Mare*, în „Telegraful Român”, anul 111 (1963), nr. 47-48 (15 decembrie), pp. 2-3.

19. *Gemenii Cosmosului*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1963”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1963, pp. 71-78.

20. *Părinții Apostolici*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1963”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1963, pp. 203-207.

21. *Sfântul Grigorie de Nazianz, despre pace*, în „Telegraful Român”, anul 112 (1964), nr. 7-8 (15 februarie), pp. 1-2.

22. *Problematika teologiei Sfântului Grigorie de Nissa*, în „Mitropolia Ardealului”, Sibiu, anul IX (1964), nr. 3-4 (martie-mai), pp. 230-251; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 149-175.

23. *Din nou în Cosmos*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul bisect de la Hristos 1964”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1964, pp. 59-65.

24. *Sfântul Ioan Casian*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul bisect de la Hristos 1964”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Arhidiecezane, 1964, pp. 165-166.

25. *Sfântul Ciprian*, în „Telegraful Român”, anul 113 (1965), nr. 17-18 (1 mai), p. 4.

26. *Sfântul Grigorie de Nissa*, în „Telegraful Român”, anul 113 (1965), nr. 41-42 (1 noiembrie), p. 4.
27. *Arhiereul Hristos*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1965”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1965, pp. 147-151.
28. *Mijlocirea Sfinților*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1965”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1965, pp. 171-173.
29. *Sfântul Vasile cel Mare și Pacea*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1966”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1966, pp. 53-56.
30. *Maica Domnului*, în „Telegraful Român”, anul 115 (1967), nr. 33-36 (1-15 septembrie), p. 2.
31. *Sfântul Vasile cel Mare, despre muncă*, „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1967”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1967, pp. 85-88.
32. *Sfinții Trei Ierarhi*, în „Telegraful Român”, anul 116 (1968), nr. 5-6 (1 februarie), pp. 1-2.
33. *Sfântul Grigorie Dialogul*, în „Telegraful Român”, anul 116 (1968), nr. 11-12 (15 martie), pp. 1, 3.
34. *Sfântul Maxim Mărturisitorul*, în „Telegraful Român”, anul 116 (1968), nr. 31-32 (15 august), p. 4.
35. *Mitropolitul Dosoftei al Moldovei*, în „Telegraful Român”, anul 117 (1969), nr. 1-2 (1 ianuarie), pp. 3-4.
36. *Sfântul Ioan Scărarul*, în „Telegraful Român”, anul 117 (1969), nr. 15-16 (15 aprilie), pp. 2-3.
37. *Învățătura ortodoxă despre Biserică*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1969”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1969, pp. 88-94.
38. *Sfintele Taine*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1970”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1970, pp. 119-126.
39. *Sfântul Ioan Damaschin despre Maica Domnului*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1971”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1971, pp. 161-164.
40. *Sfintele Liturghii și timpul săvârșirii lor*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul bisect de la Hristos 1972”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1972, pp. 127-131.
41. *O entuziastă sărbătorire la Blaj*, în „Telegraful Român”, anul 121 (1973), nr. 25-26 (1 iulie), p. 1 (semnat ca *Redacția*)
42. *Sfântul Iosif cel Nou de la Partoș*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1973”, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1973, pp. 164-166.

43. *Teologia muncii la Sfântul Ioan Gură de Aur și actualitatea ei* (teză de doctorat), în „Mitropolia Ardealului”, Sibiu, anul XX (1975), nr. 3-5 (martie-mai), pp. 195-326 (și extras).

44. *Sfântul Ioan Gură de Aur și unitatea Bisericii*, în „Studii Teologice”, București, seria a II-a, anul XXVIII (1976), nr. 1-2 (ianuarie-februarie), pp. 72-81; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 289-304.

45. *Războiul de Independență și românii sibieni*, în „Mitropolia Ardealului”, Sibiu, anul XVII (1977), nr. 4-6 (aprilie-iunie), pp. 258-267.

46. *Unitatea Bisericii la Sfinții Părinți*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1977”, anul 125, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1977, pp. 236-239.

47. *Intruparea Mântuitorului Iisus Hristos*, în „Învierea”, Geneva, 1977, nr. 5, pp. 7-12.

48. *Comunitatea consiliară în Mișcarea Ecumenică și poziția Bisericilor creștine din țara noastră*, în „Mitropolia Banatului”, Timișoara, anul XXVII (1977), nr. 7-9 (iulie-septembrie), pp. 588-597.

49. *Sfinții Trei Ierarhi*, în „Mitropolia Ardealului”, Sibiu, anul XXII (1977), nr. 7-9 (iulie-septembrie), pp. 499-504.

50. *Învierea Mântuitorului*, în „Învierea”, Geneva, 1978, nr. 2, pp. 18-25.

51. *Critical Examination of the Application of Theology*, vol. „Deuxième Congrès de Théologie Orthodoxe”, Athènes, 1978, pp. 442-454.

52. *Unitatea Bisericii în oikumene după Sfântul Vasile cel Mare*, în „Mitropolia Banatului”, Timișoara, anul XXIX (1979), nr. 4-6 (aprilie-iunie), pp. 275-285; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 272-288.

53. *Munca după Sfântul Vasile cel Mare*, în „Telegraful Român”, anul 127 (1979), nr. 19-20 (15 mai), p. 3.

54. *Sfântul Duh în teologia interconfesională*, în „Studii Teologice”, București, seria a II-a, anul XXXI, (1979), nr. 5-10 (mai-decembrie), pp. 740-746.

55. *Sfinții Părinți despre tradiție*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul bisect de la Hristos 1980”, anul 128, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1980, pp. 275-278.

56. *Învățătura despre creație la Sfântul Vasile cel Mare*, în vol. „Sfântul Vasile cel Mare. Închinare la 1600 de ani de la săvârșirea sa”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 1980, pp. 70-93; reluat în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii

Ortodoxe Române, 2004, pp. 176-202 și sub titlul: *Învățătura despre crearea lumii la Sfântul Vasile cel Mare*, în vol. „Sfântul Vasile cel Mare. Închinare la 1630 de ani” (Studia Basiliana 1), ediția a II-a, revăzută, adăugită și îngrijită de Emilian Popescu și Adrian Marinescu, București, Editura *Basilica* a Patriarhiei Române, 2009, pp. 179-199.

57. *Defence and Arms Control*, în vol. „Peace and the Sciences”, Vienna, 1980, nr. 4, pp. 68-72.

58. *Die Rumänische Orthodoxe Theologie und die Menschenrechte*, în vol. „Erkampf der Menschenrecht”, Hamburg, 1981, pp. 98-106.

59. *Autoritatea divină a Sfintei Scripturi și unitatea ei la Sfinții Părinți*, în „Renașterea”, München, anul V (1981), nr. 3, pp. 8-12.

60. *Necesitatea fundamentării învățăturilor de credință pe Sfânta Scriptură*, în „Renașterea”, München, anul V (1981), nr. 4, pp. 5-8.

61. *Institutul Teologic Universitar din Sibiu 1811-1981*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul comun de la Hristos 1981”, anul 129, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1981, pp. 106-116.

62. *La position de l'Église orthodoxe au sujet de la contestation*, în „Concilium”, 1982, nr. 178, pp. 33-38.

63. *Sfântul Ioan Gură de Aur și unitatea Bisericii*, în „Mitropolia Banatului”, Timișoara, anul XXXII, (1982), nr. 1-3 (ianuarie-martie), pp. 73-84; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 289-304.

64. *Sfântul Ciprian*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul de la Hristos 1985”, anul 133, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1985, pp. 82-83.

65. *Concepția patristică despre tradiția biblică*, în „Mitropolia Ardealului”, Sibiu, anul XXX (1985), nr. 7-8 (iulie-august), pp. 409-421; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 223-240.

66. *Pentru apărarea păcii și a vieții pe pământ*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul de la Hristos 1986”, anul 134, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1986, pp. XVI-XVIII.

67. *Anul internațional al păcii*, în „Mitropolia Ardealului”, Sibiu, anul XXXI (1986), nr. 1-2 (ianuarie-februarie), pp. 20-31.

68. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu*, în „Studii Teologice”, București, seria a II-a, anul XXXVIII (1986), nr. 1 (ianuarie-februarie), pp. 81-91.

69. *Î. P. S. Antonie Plămădeală, mitropolitul Transilvaniei, la cinci ani de activitate la Sibiu*, în „Mitropolia Ardealului”, Sibiu, anul XXXII (1987), nr. 2 (martie-aprilie), pp. 20-31.

70. *Contribuția Astei la unitatea spirituală a tuturor românilor*, în vol. „Astra 1861-1950. Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român, 125 de ani de la înființare”, sub redacția dr. Victor V. Grecu, Sibiu, s. I., 1987, pp. 89-92.

71. *Der Heilige Johannes Chrysostomus und die einheit der Kirche*, în „Grenzüberschreitende Diakonie”, Stuttgart, 1987, pp. 4-16.

72. *Conviețuirea frățească a tuturor fiilor țării. La a 50-a Conferință teologică interconfesională*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul de la Hristos 1988”, anul 136, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1988, pp. XXII-XXV.

73. *Circulația scrierilor patristice în teritoriile intracarpatică și specificul spiritualității transilvănene*, în vol. „Mitropolia Ardealului. Contribuții transilvănene la teologia ortodoxă”, Sibiu, 1988, pp. 118-142, reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 305-341.

74. *Raporturi istorice, etnice și demografice în Transilvania* (împreună cu Prof. Mihai Racovițan), în „Telegraful Român”, anul 136 (1988), nr. 9-10 (1 martie), p. 1; nr. 11-12 (15 martie), p. 3; nr. 11-12 și 13-14 (1 și 15 aprilie), p. 3; nr. 17-18 (1 mai), p. 3; nr. 19-20 (15 mai), p. 3; nr. 23-24 (15 iunie), p. 3; nr. 25-26 (1 iulie), p. 3; nr. 27-28 (15 iulie), p. 3; nr. 29-30 și 31-32 (1 și 15 august), p. 3; nr. 33-34 și 35-36 (1 și 15 septembrie), p. 3; nr. 37-38 și 39-40 (1 și 15 octombrie), p. 3, nr. 41-42 (1 noiembrie), p. 3; nr. 43-44 (15 noiembrie), p. 3; anul 137 (1989), nr. 3-4 (15 ianuarie), p. 3; nr. 5-6 (1 februarie), p. 3; nr. 7-8 (15 februarie), p. 3; nr. 9-10 (1 martie), p. 3, nr. 11-12 (30 martie), p. 3.

75. *Sibiul-cetatea marilor vestiri ale neamului* (împreună cu Prof. Mihai Racovițan), în „Telegraful Român”, anul 137 (1989), nr. 1-2 (1 ianuarie), pp. 3-4.

76. *Neoiridentismul-alte măști, aceeași față*, în „Telegraful Român”, anul 137 (1989), nr. 41-42 și 43-44 (1 și 15 noiembrie), pp. 3-4.

77. *Îndatoriri ale cultelor pentru promovarea vieții pe pământ*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul de la Hristos 1989”, anul 137, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1989, pp. 33-36.

78. *Basilius der Grosse in Leben der rumänischen orthodoxen Kirche und die Öecumenische aktualität, seiner Lehre über die Heilige Taufe*, în vol. „Die Anfänge des Christentums unter den Völken Ost und Südosteuropas”, Heidelberg, 1989, pp. 141-152.

79. *Hristologia cosmică după învățătura Sfântului Maxim Mărturistorul*, în „Studii Teologice”, București, seria a II-a, anul XLI (1989), nr. 4 (iulie-august), pp. 3-20, reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 82-108.

80. *Autori patristici în spațiul carpato-danubian până în secolul al IX-lea*, în „Revista Teologică”, Sibiu, serie nouă, anul I (73), (1991), nr. 4 (iulie-august), p. 3-11.

81. *Munca și rugăciunea la Sfinții Părinți*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul de la Hristos 1991”, anul 139, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1991, pp. 175-180.

82. *Sfântul Ioan Damaschin, pregătit al formulărilor doctrinare de la Sinodul VII Ecumenic*, în „Revista Teologică”, Sibiu, serie nouă, anul II (74), (1992), nr. 1 (ianuarie-martie), pp. 3-11; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 109-126.

83. *Alianța românilor, sârbilor și slovacilor din regatul ungar*, în „Telegraful Român”, anul 140 (1992), nr. 23-24 (15 iunie), pp. 3-4.

84. *Sfinții Părinți mai de seamă ai Bisericii*, în vol. „Mitropolia Transilvaniei. Credință ortodoxă și viață creștină”, Sibiu, 1992, pp. 58-96.

85. *Sfântul Ciprian și unitatea Bisericii*, în „Altarul Banatului”, Timișoara, serie nouă, anul III (XLII), (1992), nr. 10-12 (octombrie-decembrie), pp. 36-58; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 241-271.

86. *Cu privire la Sfinții Părinți*, în „Telegraful Român”, anul 140 (1992), nr. 45-48 (1 și 15 decembrie), p. 4.

87. *Orthodox Theology and the Problems of the Environment*, în „The Greek Orthodox Theological Review”, 38 (1993), nr. 1-4, pp. 173-186.

88. *Părinții Apostolici*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul de la Hristos 1992”, anul 140, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1992, pp. 114-118.

89. *Părinții Apostolici*, în „Telegraful Român”, anul 141 (1993), nr. 1-4 (1 și 15 ianuarie), p. 5.

90. *Simbolul Apostolic*, în „Telegraful Român”, anul 141 (1993), nr. 5-6 (1 februarie), p. 3.

91. *Hristologia Sfântului Maxim Mărturisitorul*, în vol. „Facultatea de Teologie Ortodoxă «Andrei Șaguna» din Sibiu. Persoană și comuniune. Prinos de cinstire Părintelui Profesor Academician Dumitru Stăniloae la împlinirea vârstei de 90 de ani”, volum tipărit cu binecuvântarea Î. P. S. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Transilvaniei, din inițiativa Pr. prof. decan Dr. Mircea Păcurariu, sub îngrijirea Diac. asist. Ioan I. Ică jr., Sibiu, Editura și tiparul Arhiepiscopiei Ortodoxe Sibiu, 1993, pp. 589-607.

92. *Învățătura celor doisprezece Apostoli*, în „Telegraful Român”, anul 141 (1993), nr. 11-12 (15 martie), p. 3.

93. *Sfântul Atanasie cel Mare, apărătorul Ortodoxiei la Sinodul I Ecumenic*, în „Îndrumătorul bisericesc pe anul de la Hristos 1993”, anul 141, Sibiu, Tiparul Tipografiei Eparhiale, 1993, pp. 190-192.

94. *Sfinții Trei Ierarhi și cultura vremii lor*, în „Legea Românească”, Oradea, serie nouă, anul V (1994), nr. 1 (ianuarie-martie), pp. 2-4.

95. *Sfântul Clement Romanul*, în „Telegraful Român”, anul 142 (1994), nr. 1-4 (1 și 15 ianuarie), p. 7.

96. *Sfântul Ignatie Teoforul al Antiohiei*, în „Telegraful Român”, anul 142 (1994), nr. 5-8 (1-15 februarie), pp. 6-7.

97. *Învățătura Sfântului Ignatie Teoforul al Antiohiei*, în „Telegraful Român”, anul 142 (1994), nr. 21-24 (1 și 15 iunie), p. 7.

98. *Sfinții Trei Ierarhi și cultura vremii lor*, în „Altarul Banatului”, Timișoara, serie nouă, anul V (XLIV), (1994), nr. 7-9 (iulie-septembrie), pp. 21-28.

99. *Sfântul Policarp*, în „Telegraful Român”, anul 142 (1994), nr. 31-34 (15 august și 1 septembrie), p. 3.

100. *Sfântul Iustin Martirul și Filozoful, viața și opera*, în „Telegraful Român”, anul 142 (1994), nr. 37-38 (1 octombrie), p. 3.

101. *Hristos în viața și opera Sfântului Ignatie Teoforul*, în „Altarul Banatului”, Timișoara, serie nouă, anul V (XLIV), (1994), nr. 10-12 (octombrie-decembrie), pp. 15-38; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 24-56.

102. *Tațian Asirianul*, în „Telegraful Român”, anul 143 (1995), nr. 1-2 (1 ianuarie), pp. 3-4.

103. *Teofil al Antiohiei*, în „Telegraful Român”, anul 143 (1995), nr. 3-4 (15 ianuarie), pp. 1, 4.

104. *Epistola către Diognet*, în „Telegraful Român”, anul 143 (1995), nr. 5-6 (1 februarie), p. 3.

105. *Tertulian*, în „Telegraful Român”, anul 143 (1995), nr. 11-12 (15 martie), p. 2 (viața); nr. 13-14 (1 aprilie), p. 2 (opera), nr. 15-18 (15 aprilie-1 mai), p. 5 (opera); nr. 19-20 (15 mai), p. 3 (opera), nr. 21-24 (1 și 15 iunie), pp. 6-7 (doctrina).

106. *Atenagora*, în „Telegraful Român”, anul 143 (1995), nr. 29-32 (1 și 15 august), pp. 4, 8.

107. *Sfinții Trei Ierarhi*, în „Credința Ortodoxă”, Alba Iulia, anul I, 1996, nr. 1 (aprilie-iunie), pp. 7-15.

108. *Elementul apologetic în Actele Martirilor*, în „Credința Ortodoxă”, Alba Iulia, anul I, 1996, nr. 2 (iulie-septembrie), pp. 23-41; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 203-222.

109. *Sfântul Ioan Damaschin, apărător al Sfintelor Icoane*, în vol. „Facultatea de Teologie Ortodoxă «Andrei Șaguna» – Sibiu, Teologie, Slujire, Ecumenism. Omagiu Î. P. S. Dr. Antonie Plămădeală, Mitropolitul Transilvaniei, Crișanei și Maramureșului, la împlinirea vârstei de 70 de ani”, Sibiu, 1996, 412-424.

110. *Preocupări umaniste la Mitropolitul Andrei Șaguna*, în „Revista Teologică”, Sibiu, serie nouă, anul VI (78), (1996), nr. 1-2 (ianuarie-iunie), pp. 7-12.

111. *Minucius Felix*, în „Telegraful Român”, anul 144 (1996), nr. 7-8 (15 februarie), p. 3.

112. *Sfântul Irineu*, în „Telegraful Român”, anul 144 (1996), nr. 17-18 (1 mai), pp. 2-3 (Viața și opera); nr. 19-20 (15 mai), pp. 1-2 (Învățătura).

113. *Rolul Bisericii Române din Transilvania și Banat în păstrarea ființei naționale a poporului român* (împreună cu Prof. Mihai Racovițan), în „Telegraful Român”, anul 145 (1997), nr. 7-8 (15 februarie), p. 3; nr. 9-10 (1 martie), p. 3; nr. 13-14 (1 aprilie), p. 3; nr. 15-16 (15 aprilie), p. 4; nr. 17-18 (1 mai), p. 1; nr. 19-22 (15 mai și 1 iunie), p. 5; nr. 23-24 (15 iunie), pp. 1, 5; nr. 25-26 (1 iulie), p. 1; nr. 27-28 (15 iulie), p. 1.

114. *Sfântul Ambrozie*, în „Telegraful Român”, anul 145 (1997), nr. 19-22 (15 mai și 1 iunie), p. 6.

115. *Botezul prin întreita cufundare în numele Sfintei Treimi, în lumina Sfinților Părinți*, în „Anuarul Facultății de Teologie «Andrei Șaguna»”, Sibiu, 2001, pp. 114-127; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 391-409.

116. *Taina Sfântului Botez în lumina harului, după Sfinții Părinți*, în „Orizonturi Teologice”, Oradea, anul II, 2001, nr. 1 (ianuarie-martie), pp. 3-15; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 410-423.

115. *Botezul de la Hristos în lumina Sfinților Părinți*, în „Orizonturi Teologice”, Oradea, anul II, 2001, nr. 2 (aprilie-iunie), pp. 3-12; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 379-390.

116. *Viziunea patristică asupra Botezului lui Hristos*, în „Anuarul Facultății de Teologie «Andrei Șaguna» din Sibiu”, nr. IV (XXIX), anul 2001/2002, Sibiu, Editura Universității „Lucian Blaga”, 2002, pp. 84-92.

117. *Atitudinea Sfinților Părinți față de război*, în „Altarul Banatului”, Timișoara, serie nouă, anul XIII (LII), (2002), nr. 10-12 (octombrie-decembrie), pp. 7-28; reluat sub titlul: *Argumente contra războiului la Sfinții Părinți*, în

vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 342-378.

118. *Biserici ctitorite de grecii din Sibiu (compania grecească)*, în „Orizonturi Teologice”, Oradea, anul V, 2004, nr. 1, pp. 3-33.

119. *Preocupări umaniste la Mitropolitul Andrei Șaguna*, în vol. Simpozionului „Modernism, postmodernism și religie”, Constanța, mai 2005, organizat de Universitatea «Ovidius» din Constanța, Facultatea de Litere și Teologie Ortodoxă [referent științific Pr. prof. univ. dr. Dumitru Radu, coordonator volum Conf. pr. dr. Vasile Nechita], Iași, Editura Vasiliana '98, 2005, pp. 36-42.

120. *Munca în concepția etică a antichității*, în vol. „Studii teologice dedicate ilustrului istoric sibian - Părintele Profesor Academician Dr. Mircea Păcurariu la împlinirea vârstei de 75 de ani”, coordonatori: Pr. prof. dr. Nicolae Chifăr, Lect. dr. Paul Brusankowski, Sibiu, Editura Andreiană, 2007, pp. 41-55.

121. *Munca în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur*, în vol. Simpozionului științific internațional „Teologie și societate în opera Sfântului Ioan Gură de Aur. 1600 de ani de la intrarea sa în veșnicie”, Oradea, Editura Universității din Oradea, 2007, pp. 115-139.

122. *Legăturile bisericesti ale Brașovului cu Țările române*, în „Altarul Banatului”, Timișoara, serie nouă, anul XVIII, (LVII), (2007), nr. 1-3 (ianuarie-martie), pp. 116-126.

123. *Sfântul Vasile cel Mare în viața poporului român*, în ziarul „Lumina”, București, 2011, nr. 32, p. 4.

124. *Casiana*, în „Telegraful Român”, anul 159 (2011), nr. 9-12 (1 și 15 martie), p. 6.

125. *Cine poate boteza ?*, în „Telegraful Român”, anul 159 (2011), nr. 25-28 (1 și 15 iulie), pp. 6, 11, reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 424-430.

126. *Hristos cu noi*, în „Telegraful Român”, anul 159 (2011), nr. 29-32 (1-15 august), pp. 6-7; reluat și în vol. „Arhid. Prof. Dr. Constantin Voicu, *Studii de Teologie patristică*”, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2004, pp. 431-437.

127. *In Memoriam*, în vol. „In Memoriam Liviu Borcea (1936-2006) dascăl și istoric”, Editura Universității din Oradea, 2011, pp. 11-26.

128. *Sfinții Trei Ierarhi, îndemnători la cultură*, în „Telegraful Român”, anul 160 (2012), nr. 1-4 (1 și 15 ianuarie), pp. 6, 8.

129. *Slujirea omului*, în „Telegraful Român”, anul 160 (2012), nr. 5-8 (1 și 15 februarie), p. 5.

130. *20 de ani de la reactivarea Mitropoliei Basarabiei*, în „Telegraful Român”, anul 160 (2012), nr. 37-40 (1 și 15 octombrie), p. 10.

d) Referate și comunicări susținute la conferințe, simpozioane și congrese

A. pe plan internațional:

1. Al II-lea Congres al Facultăților de Teologie Ortodoxă, Atena (Grecia), august, 1976.

2. Consultație ecumenică, Ferch (R. D. Germania), noiembrie 1977.

3. Cea de-a doua Consultație ecumenică, Buckov (R. D. Germania), mai 1978.

4. Consultația „Bazele teologice ale drepturilor omului”, Geneva, mai 1980.

5. Simpozionul „The Peace of World”, Detroit (S.U.A), septembrie 1980.

5. Simpozion teologic, Universitatea din Hamburg (R. F. Germania), noiembrie 1980.

6. Simpozion la Institutul Ecumenic, Bossey (Elveția), iulie, 1981.

7. Congres Teologic la Universitatea Pontificală din Salamanca (Spania), iunie 1982.

8. Pregătirea celei de a șasea Adunări generale a Consiliului Ecumenic Al Bisericii, Institutul Ecumenic de la Bossey (Elveția), iulie, 1982.

9. Săptămâna ortodoxă, Institutul Ecumenic de la Bossey (Elveția), mai 1983.

10. Consiliul Ecumenic al Bisericii, Programul ecumenic, Geneva (Elveția), aprilie 1984.

11. Învățământul teologic în Biserica Ortodoxă Română, la Facultatea de Teologie a Universității din München, august 1985.

12. Consultație ecumenică la Universitatea Heidelberg (R. F. Germania), mai 1984.

13. Academia Teologică din Zagorsk (U.R.S.S.), 300 de ani de învățământ teologic.

14. Lucrările „Syndesmos”, Leningrad (U.R.S.S.), februarie 1986.

15. Întronizarea patriarhului Partenios I al Alexandriei, Alexandria (Egipt), martie 1987.

16. Evaluarea întrunirilor ecumenice, Institutul Ecumenic de la Bossey (Elveția), mai 1987.

17. Vizita P.F. Părinte Patriarh Teoctist Arăpașu în Austria, iunie 1987.

18. Al III-lea Congres al Facultăților de Teologie Ortodoxă, Boston (S.U.A.), august 1987.

19. Al VI-lea Congres European de Teologie Evanghelică, Viena (Austria), septembrie 1987.

20. Simpozionul internațional teologic „Douăsprezece secole de la cel de-al VII-lea Sinod Ecumenic (787)”, Constantinopol (Turcia), octombrie 1987.
21. Simpozionul internațional „Biblia de la București”, Viena (Austria), noiembrie 1988.
22. Congresul „Pace prin dreptate”, Basel (Elveția), mai 1989.
23. Simpozionul internațional organizat de Institutul Sud-Est European, Heidelberg (Germania), august 1989.
24. Diaconia în Biserica Ortodoxă Română, Universitatea din Kempten (Germania), mai 1990.
25. Aniversarea zilei de 1 decembrie, Viena (Austria), 1990.
26. Simpozion Mihai Eminescu, Chișinău (Rep. Moldova), ianuarie 1991.
27. A VII-a Adunare Generală a Consiliului Mondial al Bisericilor, Canberra (Australia), februarie 1991.
28. Simpozion ortodox organizat de Universitatea din Graz (Austria), iunie 1991.
29. Simpozion la Academia Teologică din Chișinău (Rep. Moldova), februarie 1992.
30. Simpozion organizat de Fundația „Pro Oriente”, Viena (Austria), iunie 1992.
31. A X-a Adunare Generală a Conferinței Bisericilor Europene, Praga (Cehoslovacia), septembrie 1992.
32. „Biserica Frații Domnului” din Olomouc (Cehoslovacia), septembrie 1992.
33. Simpozion organizat de Fundația „Pro Oriente”: Religiiile și Bisericile din vechea Austrie, Salzburg (Austria), noiembrie 1992.
34. Dialogul Vechi Catolic-Ortodox, Frankfurt (Germania), iunie 1993.
35. Dialogul Ortodox-Catolic de rit bizantin/greco-catolic, Mödling-Viena (Austria), septembrie 1993.
36. Ziua eroilor români de la Viena (Austria), 1 noiembrie 1993.
36. Sfințirea catedralei din Sommerein (Austria), 9 ianuarie 1994.
37. Simpozion ortodox-greco-catolic organizat de Fundația „Pro Oriente”, Viena (Austria), 27 mai-1 iunie 1996.
38. Conferința „Autori patristici în spațiul carpato-danubian până în deceniul al IX-lea”, Detroit (S.U.A.), 12 noiembrie 2003.
39. Simpozionul „Zilele Ortodoxiei”, Budapesta (Ungaria), 24 aprilie 2004.
40. Conferința „Biserica Ortodoxă și Ecumenismul”, organizată de Institutul Ecumenic de la Bossey (Elveția), 24-27 septembrie 2004.
41. Simpozionul internațional „Însemnătatea vieții și operei Sfântului Vasile cel Mare pentru misiunea și slujirea Bisericii”, Sibiu, 16-18 octombrie 2009.

B. pe plan intern:

1. Sesiunea de comunicări științifice de la Institutul Biblic Emanuel din Oradea, 5 aprilie 1996.

2. Cursurile de vară de romanistică, Sinaia, 30 iulie 1996.

3. Al IV-lea Congres al Facultăților de Teologie, București, 12-16 august 1996.

Din cele prezentate, am reușit să vedem un model și exemplu demn de urmat atât ca activitate științifică, dar mai ales de iubire față de Dumnezeu și semenii și cred că de aceea, Bunul Dumnezeu l-a binecuvântat cu o viață lungă și azi la cei 84 de ani, P. C. Arhid. Prof. Univ. Dr. Dr. H. C. Constantin Voicu a rămas pentru noi: „*Tata Voicu.*”

Cred de asemenea că va fi învrednicit de Dumnezeu ca după ce a văzut cele două volume omagiale apărute la Oradea în 2005 și Sibiu 2008, să le vadă și pe acelea care vor apare la cei 85 și respectiv 90 de ani.

Vă mulțumim P.C. Arhid. Prof. Univ. Dr. Dr. H.C. Constantin Voicu pentru bunătatea și iubirea cu care ne-ati înconjurat. Dumnezeu să Vă răsplătească și să Vă prețuiască pentru binele făcut.

Bibliografie

1. *Două sute de ani de învățământ teologic la Sibiu, 1786-1986*, Pr. Prof. Mircea Păcurariu, Sibiu, 1987, pp. 369-370

2. *Dicționarul Teologilor Români*, Pr. Prof. Univ. Dr. Mircea Păcurariu, Editura Univers Enciclopedic, București, 1996, pp. 481-482.

3. *Urcuș pe treptele slujirii. Omagiu P. C. Arhid. prof. dr. Constantin Voicu, la împlinirea vârstei de 70 de ani*, număr aniversar al revistei „*Revista Teologică*”, serie nouă, anul X (82), 2000, nr. 3-4 (iulie-decembrie), pp. 31-214.

4. *Arhid. prof. univ. dr. Constantin Voicu, Dr. H. C. Universitatea Oradea – o viață în slujba Bisericii și a școlii românești*, coordonator științific Pr. Prof. univ. dr. Nicu Dumitrașcu, București, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2005, 652 p

5. *Patristică și actualitate. Omagiu în onoarea P. C. Arhid. prof. univ. dr. Constantin Voicu, la împlinirea a 75 de ani de viață*, coordonator editorial Pr. Conf. univ. dr. Ioan Mircea Ielciu, Sibiu, Editura Andreiană, 2008, 550 p.

DIN NOU DESPRE LITURGHIERUL EDITAT ÎN ANUL 2012

Preot prof. dr. Vasile Muntean

Mai multe sugestii cu privire la ediția din anul 2012 a Liturghierului românesc am oferit - ultima dată - într-o publicație timișoreană de profil¹. În cele de față voi aduce precizări în plus, urmărind desăvârșirea textului importantei cărți bisericești avută în vedere.

Fiind vorba, în Rugăciunea a doua de la Vecernie (pag. 35, rândurile 3 și 4 de jos), despre două subiecte - „cealaltă vreme a zilei de acum și toată vremea vieții noastre” -, suntem nevoiți să apelăm la pluralul: „să le petrecem”, renunțând la singularul „a o petrece”. Și pentru că termenul „vreme” se repetă la un foarte mic interval, prima parte („cealaltă vreme a zilei...”) se poate înlocui cu „restul zilei...”. A se vedea și p. 37 etc.

La Rugăciunea a treia (p. 36 et passim) citim: „...și Ție slavă înălțăm”. Mitropolitul de pioasă amintire, Dosoftei, a optat pentru „a trimite”² care, într-adevăr, redă aproape fidel originalul elin³, dar nu cadrează cu firea limbii noastre. De altfel, chiar într-un text românesc, ceva mai încolo (aceeași p. 36, r. 7 de jos), remarcăm propoziția firească: „...să dăm slavă numelui Tău” (cu referire la Divinitate). Am observat că și traducerea Liturghiei bizantine în engleză (pe internet) sună - la anumite ecfonise - asemenea: „...and to You we give glory” = „...și Vă dăm slavă”. Deci, se poate utiliza fie verbul a da, fie a aduce slavă - sau preamărire - , când ne adresăm în stare de rugăciune persoanelor Sfintei Treimi.

În p. 39 se impune o nuanțare de genul: „Pentru pacea întregii lumi, pentru statornicia sfintelor lui Dumnezeu Biserici și pentru unitatea tuturor...” (în varianta engleză : “unity”, nu ”union”) ; același mitropolit - sfânt Dosoftei a

¹ „Analele Universității de Vest din Timișoara. Seria Teologie”, nr. 18/2012, pp. 17-26. Un comentariu aidoma se găsește în prezent în evidența Departamentului „Carte de cult” al Editorilor Patriarhiei Române, cum am fost asigurat de Cabinetul patriarhal. Altminteri, precum am arătat și în preambulul studiului meu tipărit (*Propuneri urmărind perfecționarea ediției din 2012 a Liturghierului românesc*), P. F. Patriarh Daniel este preocupat ca textul în cauză „să fie cât mai corect din punct de vedere dogmatic și liturgic”.

² Dosoftei, *Dumnezeiasca Liturghie - 1679*, ed. critică de N. A. Ursu, Ed. Mitropoliei Moldovei și Sucevei, Iași 1980, p. 42 et passim.

³ *Egkolpion tes Theias Leitourgias* (ed. S. Papakosta), Adelphotetos Teologon „Zoe”, Atena 1988, p. 50: „anapempomen”.

echivalat pe henosis cu „uniciune” care semnifică atât „unire”, cât și „unitate”⁴. O ajustare se cere și la p. 46, la sintagma „poporul ce stă înaintea”; mai natural, vom rosti: „poporul aici de față”. În pagina următoare (47), „seara” e bine să fie însoțită de „pașnică” (sau: liniștită) și nu de vocabula cu prepoziție „în pace”⁵.

În p. 97, în dreptul locuțiunii „Pe Născătoarea... întru cântări...”, vom zice, mai românește: „cu cântări”. Iarăși de dragul limbii noastre, sugerez a se substitui construcția din p. 138 (r. 1 și 2): „și fă bogate milele Tale și îndurările Tale cu noi”, în această manieră: „și îmbogățește (sau: înmulțește) milele Tale și îndurările Tale față de noi”. În cazul Rugăciunii Antifonului al doilea (p. 139) e recomandabil ca enunțul: „...pe aceștia îi răsplătește (în original, acest verb nu există), preamărindu-i”, să se adapteze precum urmează: „... Tu pe aceștia, în schimb , preacinstește-i”⁶. Pe motiv că slavonismele abundă în textele noastre cultice, voi reformula - spre exemplificare, cu scopul reducerii frecvenței cuvintelor din vocabularul slavon , cum încercase în 1834 și vrednicul chiriarh moldovean Veniamin Costachi - o anume solicitare din Ectenia cereșilor (pp. 167, 241 și 317). Cei doi termeni de sorginte slavă îi voi înlocui cu alți doi termeni de origine latină (al treilea - “durată” - , dacă se reține, este de proveniență franceză ; al patrulea - e vorba de “parte” - este tot de origine latină). “Timpul” (primul termen) e prea cunoscut pentru a mai fi etimologizat. Cu privire acum la verbul „a trece”(al doilea termen sugerat) , el are și acest înțeles: a petrece un răstimp, o perioadă din viață. Așadar, în loc de „Cealaltă vreme a vieții noastre în pace și întru pocăință a o săvârși...” , vom zice: (cealaltă durată, parte sau) „Celălalt timp [liturghiștii vor alege] al vieții noastre în pace și în pocăință să îl trecem...” Apoi, în p. 171 vom spune: „Sfânta Jertfă în pace să o aducem” (nu „...a o aduce”).

În p. 174, putem renunța la „Lege” pentru Legământ (cum s-a indicat deja și în Liturghierul ce-l comentăm, tot p. 174, nota de subsol), întrucât - cum am constatat - și unele traduceri englezești ale Liturghiei ortodoxe întrebunțează același termen: „Covenant”. Cea mai dificilă chestiune este însă legată de „Ale Tale dintru ale Tale...”. Fiind de acord, totuși, cu erminia reputatului dogmatist Dumitru Stăniloae⁷, justificat introduc „în toate” în locul expresiei „de toate”. „Kata panta” se află exclusiv o singură dată în Noul Testament, anume în Epistola

⁴ Dosoftei, *op.cit.*, p. 349.

⁵ În grecește *eirenike*; nu este un caz unic, spre pildă în p. 167 sau 197: „ziua...”.

⁶ În elenă: *antidoxason* („Egkolpion” cit., p. 46), de la *antidoxazo* = „glorify in return” = a onora sau a preacinsti în schimb; *A Patristic Greek Lexicon* (ed. G. W. H. Lampe), Oxford University Press, Oxford 1978, p. 153.

⁷ S-ar putea - cugeta la timpul său reputatul teolog - ca expresia *kata panta* să însemneze mai curând „în toate privințele”, și nu „de toate”. În această situație s-ar sublinia faptul că cele oferite lui Dumnezeu sunt date total, că ne-am despărțit întru totul de ele. Iar „pentru toate” poate semnifica atât că Darurile se dau în locul tuturor, cât și că se dau spre sfințirea ori în beneficiul tuturor; cf. D. Stăniloae, *Spiritualitate și comuniune în Liturghia ortodoxă*, Ed. Mitropoliei Olteniei, Craiova 1986, p. 281.

către Coloseni (III, 20)⁸, expresia respectivă fiind tradusă în română precum și în limbile de circulație (în allen Dingen; en toutes choses; in all things)⁹ în forma reprodusă mai sus. În engleză, sintagma liturgică dezbătută aici s-a tălmăcit obișnuit așa : „in relation to all” (= privitor la toate), sau „in all” (= în toate). În legătură cu această problemă, socotesc că finalul troparului Ceasului al treilea, din același context („...ci Îl înnoiește întru noi...”), în mare satisface; cred că e mai adecvat sinonimul „a reînnoi”, pe care îl explică regretatul Păr. Stăniloae¹⁰. Cât despre versiunea franceză (de pe internet: „...renouvelle nos âmes”), ea nu concordă cu originalul grecesc.

În p.178, după aceea, expresia „sufletul... săvârșit întru credință”, respectând varianta grecească (teteleiomenos)¹¹, trebuie schimbată astfel: „sufletul... desăvârșit în credință”; și în englezește (pe net) s-a tălcuit corect: „...spirit made perfect in faith”. Apreciez că se cuvine a fi restructurată și provocarea de la rugăciunea „Tatăl nostru...”: „...să cutezăm a Te chema pe Tine, Dumnezeu-Tatăl Cel ceresc”. Este indicat a se reveni la exprimarea anterioară, deoarece și specialiștii străini (pe internet) au tradus identic (în engleză, de exemplu): „...to dare call You, the heavenly God, FATHER...”.

La troparul Crăciunului (p. 398), formula „cei ce slujeau stelelor” e necesar a fi corijată, dovedindu-se învechită, nefirească; s-ar putea recurge la alți termeni: urmăreau sau cercetau, pe motiv că „a sluji” - după noile dicționare - înseamnă „a servi”, „a folosi la ceva”, în timp ce verbul (de pildă) „a urmări” e mai cuprinzător ca semnificație, având și sensurile următoare: a supraveghea, a examina, a studia, a scruta. În fine, în p. 399 putem abandona conceptul „lavră” (= mănăstire mare), ca determinativ pe lângă Tismana - în cadrul condacului Cuv . Nicodim din 26 decembrie - , și să acceptăm denumirea consacrată în lucrările de specialitate, de simplă mănăstire . Marile mănăstiri existau întâi de toate la Bizanț, în Athos¹² (acolo ființează și astăzi).

Când se va reimprima Liturghierul de față, remarcile din aceste pagini sper să fie folositoare. Nu am mai luat în discuție nepotrivirile din celelalte două Liturghii în uz, nu puține îndreptări prezentate supra fiind valabile și acolo. Cei în drept vor rectifica cele de cuviință în întreg conținutul actualului Liturghier.

⁸ *Novum Testamentum Graece et Latine* (ed. E. Nestle), United Bible Societies, Londra 1969, p. 514.

⁹ Biblia sinodală, EIBMBOR, București 1944, p. 1340; *Das Neue Testament, Le Nouveau Testament, The New Testament*, The Gideons International, f.l., 1987, pp. 264, 243 și 173.

¹⁰ D. Stăniloae, *op. cit.*, p. 284.

¹¹ *Egkolkpion...*, p. 120. În engleză: „...take Him (Holy Spirit) not from us, O Good One, but renew Him in us who pray unto Thee”.

¹² V. Muntean, *Byzantium and the Romanians. A Comparative Research concerning the Organization of the Monasteries*, EIBMO, București 2009, p. 123.